

Aktuelt om finansiell rapportering

Formålet med denne spalten er å gi løpende oppdatering på aktuelle og sentrale spørsmål om finansiell rapportering. Det vil kunne være nye standarder eller tolkninger fra IASB eller NRS, men også relevante uttalelser gitt av regulerende myndigheter, eller kommentarer til andre relevante utviklingstrekk med betydning for norske foretaks finansielle rapportering. En regnskapsfaglig spesialistgruppe i EY er forfattere av spalten. Dette nummerets spalte er forfattet av Alvar Strandvold, senior manager og faglig rådgiver i fagavdeling regnskap i EY, og Siri Strand, senior manager og leder for fagavdeling bærekraftsrapportering i EY.

Finanstilsynets prioriteringer for kontrollen av årsrapportene for 2024

Hvert år publiserer Finanstilsynet sine prioriteringer for kontrollen av årsrapporter. I denne artikkelen oppsummerer vi prioriteringen for kontrollen av 2024-årsrapportene.



Siviløkonom og statsautorisert revisor
Alvar Strandvold
Senior Manager EY



Siviløkonom og statsautorisert revisor
Siri Sjørgard Strand
Senior Manager EY

Hvordan fastsettes prioriteringene, og hvilken rolle spiller de?

De europeiske finanstilsynsmyndighetene har et tett samarbeid på mange områder. Et eksempel på dette er de årlige prioriteringene, som publiseres som felles europeiske prioriteringer av den europeiske verdipapir- og markedstilsynsmyndighet (ESMA), og som danner grunnlaget for de enkelte nasjonale tilsynsmyndighetenes prioriteringer. De felles europeiske prioriteringene for kontrollen av 2024-årsrapportene ble publisert den 24. oktober¹. Det norske Finanstilsynets prioriteringer har de siste årene overlappet helt, eller nesten helt, med ESMA's prioriteringer, og i år er intet unntak².

Selv om prioriteringene er informative om hva tilsynsmyndighetene vil ha særlig fokus på, er det viktig å merke seg at tilsynsmyndighetene ikke utelukkende ser på de prioriterte områdene. Dette ser man blant annet i de avsluttende brevene fra Finanstilsynet, hvor kontrollene har omfattet flere andre områder enn de prioriterte for de siste to årene.

Prioriteringene for 2024

Prioriteringene for kontrollen av 2024-årsrapportene er delt i tre hovedområder:

- IFRS-regnskapet
- Bærekraftsrapporteringen
- ESEF-rapportering

Når det gjelder IFRS-regnskapet, er det i år to overordnede temaer som står i fokus, snarere enn spesifikke endringer i standarder eller avgrensede områder. Disse to temaene er likviditet og

regnskapsprinsipper, skjønnsutøvelse og betydelige estimater. Ved kontrollen av bærekraftsrapporteringen vil Finanstilsynet prioritere vesentlighetsvurderinger knyttet til ESRS-rapportering, omfang og struktur for bærekraftsrapporteringen og opplysninger i henhold til artikkel 8 i taksonomiforordningen. Det siste hovedområdet, ESEF-rapportering, omhandler vanlige feil knyttet til balansen. I det følgende ser vi nærmere på de ulike områdene. I tilfeller hvor Finanstilsynets prioriteringsdokument ikke er like detaljert som ESMA's, har vi sett hen til ESMA's dokument for ytterligere informasjon. Vi skiller imidlertid ikke mellom de to dokumentene i det følgende, siden Finanstilsynet selv forklarer at prioriteringene sammenfaller med ESMA's, og at Finanstilsynets opplysning ikke er uttømmende.

1 *Statement - European common enforcement priorities for 2024 corporate reporting*, tilgjengelig på [ESMA's hjemmesider](#).

2 *Kontroll av noterte foretaks finansielle rapportering i 2024*, tilgjengelig på [Finanstilsynets hjemmesider](#).

IFRS-regnskapet

Likviditet

Når likviditet diskuteres under IFRS, vil det være naturlig å tenke på opplysningskravene om likviditetsrisiko i IFRS 7 *Finansielle instrumenter – Opplysninger*. Finanstilsynet legger i årets prioriteringer imidlertid en betydelig bredere forståelse av begrepet til grunn og viser særskilt til to av årets endringer i IFRS-regnskapsstandarder og til kontantstrømoppstillingen. Det er kun to av de tre endringene i IFRS-regnskapsstandarder for regnskapsåret 2024 som forventes å få en viss effekt i praksis, og det er endringer i IAS 7 *Oppstilling over kontantstrømmer* og IFRS 7 om leverandørfinansiering og i IAS 1 *Presentasjon av finansregnskap* om klassifisering av gjeld som er underlagt lånevilkår³.

Leverandørfinansieringsordninger er ikke definert eller klart avgrenset, men endringene i IAS 7 beskriver imidlertid noen typiske kjennetegn ved slike ordninger, særlig at én eller flere finansieringsaktører tilbyr å betale skyldige beløp til et selskaps leverandører, og at selskapet selv betaler finansieringsaktøren samtidig eller senere enn leverandørene får betaling. Ordninger som har disse kjennetegnene, vil være gjenstand for nye opplysningskrav om blant annet beløpene som er omfattet av slike ordninger, hvor i balansen beløpene inngår og gjeldende betalingsvilkår. Finanstilsynet understreker også at dersom et selskap har flere ulike ordninger, må disse opplysningene være på et tilstrekkelig detaljnivå, basert på vesentlighetsvurderinger og eventuelle forskjeller i vilkårene mellom dem. Siden utstrakt bruk av leverandørfinansieringsordninger kan gi økt konsentrasjon av likviditetsrisiko ved at en større del av gjelden samles hos én enkelt motpart, er det også viktig at opplysningene om likviditetsrisiko gjenspeiler dette.

Endringene i IAS 1 om klassifisering av gjeld innebærer enkelte klargjøringer av når gjeld skal klassifiseres som kortsiktig eller langsiktig. Blant annet fremgår det

nå tydelig at det utelukkende er selskapets rettigheter som er relevante for klassifiseringen, og at selskapets intensjoner om for eksempel tidlig innfrielse av et lån ikke påvirker klassifiseringen av et lån som kort- eller langsiktig. En slik tidlig innfrielse er imidlertid oppgitt som et eksempel på en hendelse etter balansedagen uten regnskapsmessig virkning som det må gis opplysninger om.

Endringene medfører også nye opplysningskrav for tilfeller hvor klassifiseringen av et lån som langsiktig er betinget av at lånevilkår etterleves den nærmeste tolv månedersperioden. Hvis omstendighetene tilsier at selskapet vil ha problemer med å etterleve disse lånevilkårene, gjelder ytterligere opplysningskrav. Finanstilsynet knytter også disse kravene opp mot eksisterende opplysningskrav i IFRS 7 om mislighold eller manglende oppfyllelse av lån.

Finanstilsynet retter også oppmerksomhet mot kontantstrømoppstillingen, og minner om tre områder hvor tilsynsmyndigheter tidligere har identifisert feil – kontantstrømmer skal som hovedregel vises brutto, ikke-kontanttransaksjoner kan ikke vises i kontantstrømoppstillingen og vesentlige ikke-kontanttransaksjoner i investerings- og finansieringskategoriene må opplyses om i regnskapet. I dokumentet understrekes det også at det er begrensninger på hvilke overtrekkfasiliteter som kan inngå i kontanter og kontantekvivalenter, og at det er viktig at selskaper gir tilstrekkelige opplysninger om regnskapsprinsipper og skjønnsutøvelse knyttet til klassifisering i kontantstrømoppstillingen og vurderingen av hvilke eiendeler som oppfyller definisjonen av kontanter eller kontantekvivalenter.

Regnskapsprinsipper, skjønnsutøvelse og betydelige estimater

Det andre prioriterte området i IFRS-regnskapet er regnskapsprinsipper, skjønnsutøvelse og betydelige estimater. Finanstilsynet trekker frem at opplysningene om disse må være selskaps-

spesifikke, og at de er konsistente med annen informasjon i regnskapet. At opplysningene er selskaps-spesifikke, innebærer ikke bare at opplysningene som gis om for eksempel regnskapsprinsipper er avgrenset til de transaksjonene selskapet faktisk har, men også at de konkret omtaler selskapets forhold fremfor å gjengi kravene i IFRS-regnskapsstandardene. Dette bør være kjent tankegodt for selskapet som implementerte endringene i IAS 1 om nettopp disse opplysningene i fjor.

Finanstilsynet understreker også at selskaper klart må skille mellom den betydelige skjønnsutøvelsen som er nødvendig ved anvendelsen av regnskapsprinsippene på den ene siden, og forutsetninger om fremtiden og andre kilder til estimeringsusikkerhet som innebærer en betydelig risiko for en vesentlig justering av eiendeler eller forpliktelser på den andre. Selv om det har vært en bedring i praksis på dette området de siste par årene, viser EYs praksisundersøkelse for 2024 at omtrent 20 % av selskapene i utvalget overhodet ikke skilte mellom de to typene opplysninger⁴. Finanstilsynet peker også på to konkrete områder hvor opplysninger om regnskapsprinsipper, skjønnsutøvelse og betydelige estimater er særlig viktig.

Vurderinger av kontroll, felles kontroll eller betydelig innflytelse er preget av få entydige skiller og er skjønnsmessige i sin art. Dermed er det ingen overraskelse at dette er det ene området som blir trukket frem. Slike vurderinger kan være særlig krevende når andre forhold enn stemmerettigheter er avgjørende, som for eksempel vedtekter, aksjonærvtaler eller andre kontraktmessige rettigheter. Finanstilsynets kontroll av Wilh. Wilhelmsen Holding ASA og Treasure ASAs årsregnskaper for 2021 er gode eksempler på at vurderingen av for eksempel betydelig innflytelse kan

⁴ Opplysninger om effekter av nye regnskapsstandarder, tilgjengelig på EYs hjemmesider. https://www.ey.com/no_no/assurance/praksisundersokelsen/2024/opplysninger-om-effekter-av-nye-regnskapsstandarder

³ For nærmere omtale av disse endringene, se [Gjeldsopplysninger – nye IFRS-krav i 2024](#) av Steinar S. Kvifte i Revisjon og Regnskap nr. 1 2024.

kreve en betydelig grad av skjønn⁵. Finanstilsynet minner også om at IFRS 12 *Opplysninger om interesser i andre foretak* har særskilte opplysningskrav for slike vurderinger.

Det andre området som trekkes frem som krevende, er driftsinntekter fra kontrakter med kunder. Anvendelsen av IFRS 15 *Driftsinntekter fra kontrakter med kunder* kan kreve betydelig grad av skjønn, eksempelvis ved vurderingen av virkeområde, om kontroll overføres over tid, eller om et selskap er prinsipal eller agent. Samtidig kan målingen av fremdrift for leveringsforpliktelser som oppfylles over tid, også gi opphav til betydelig estimeringsusikkerhet. Finanstilsynet viser også til opplysningskravene for tapskontrakter i IAS 37 *Åvsetninger, betingede forpliktelser og betingede eiendeler* og om transaksjonspris allokert til (delvis) uoppfylte leveringsforpliktelser, ofte omtalt som «backlog».

Bærekraftsrapporteringen

Vesentlighetsvurderinger

For selskapene som utarbeider bærekraftsrapportering i henhold til ESRS, vil en dobbel vesentlighetsanalyse utgjøre startpunktet, og det er derfor naturlig at vesentlighetsvurderingen er ett av de prioriterte områdene for kontrollen av bærekraftsrapporteringen. Finanstilsynet fremhever at detaljerte opplysninger om selve vesentlighetsprosessen er avgjørende for brukernes forståelse av konklusjonen, herunder hvilke aktiviteter, forretningsrelasjoner, geografier og interesser som har vært vurdert. Videre vil informasjon om hvilke påvirkninger, risikoer og muligheter selskapene har identifisert i prosessen, og hvordan de har kommet frem til disse, gi ytterligere kontekst til selskapenes grunnlag for rapportering.

Selskapets «due diligence»-prosess vil også være sentral, herunder involveringen av interesser som påvirkes, og Finanstilsynet påpeker at flere opplys-

ningskrav krever opplysninger om i hvilken grad og hvordan selskapet involverer sine interesser.

I prosessen med å gjennomføre en dobbelt vesentlighetsvurdering fremheves viktigheten av en robust prosess for innhenting av data samt en god internkontroll for å gjennomføre en grundig og transparent vesentlighetsvurdering. Det er nye typer data som skal rapporteres, hvor det tidligere ikke har vært etablert tilsvarende internkontroll som for den finansielle rapporteringen.

ESRS åpner for at det er noen notekrav som en kan velge å benytte seg av en innfasingsmulighet for, gitt at man oppfyller visse kriterier. Dette med bakgrunn i at selskapene trenger tid på å omstille seg og implementere de nye rapporteringskravene, slik at datakvalitet og internkontroll holder tilstrekkelig høy kvalitet. Det presiseres imidlertid at om en velger å benytte seg av innfasingsmulighetene, så må en opplyse om dette, samt være transparent rundt når en forventer at en vil rapportere på de aktuelle kravene. Det at en ikke har data, er ikke en tilstrekkelig grunn til ikke å inkludere data når det er konkludert å være et vesentlig tema.

Omfang og struktur for bærekraftsrapporteringen

Bærekraftsrapportering i henhold til ESRS skal som utgangspunkt omfatte samme rapporterende enhet som for finansregnskapet. Vesentlighetsvurderingen er som nevnt over et sentralt element i rapporteringen, og Finanstilsynet presiserer at dersom et datapunkt er vesentlig for konsernet, skal en hente inn og rapportere data fra alle konsernenhetene. En forskjell fra det vi er kjent med fra finansiell rapportering, er at verdikjeden skal inkluderes i den rapporterende enhetens vurdering av påvirkning, risiko og muligheter. Basert på resultatene av vesentlighetsanalysen vil det derfor kunne bli relevant å innhente data fra andre enheter i verdikjeden som ikke er

en direkte del av den rapporterende enhet. Dette vil være krevende, og det er derfor gitt noen lempninger i overgangsfasen for rapportering av data fra verdikjeden. Det presiseres imidlertid at selv om en benytter seg av en slik lempning og ikke rapporterer data fra verdikjeden, så er det fortsatt påkrevd å gi informasjon om prosessen med å forsøke å få tak i informasjon og veien videre for å kunne innhente de nødvendige data i fremtiden.

Strukturen på bærekraftsrapporteringen har vi sett har vært et tema som ESMA tok opp både i sommer⁶ og i deres prioriteringsområder for tilsynsvirksomheten i 2024, i likhet med Finanstilsynet. Tilgjengeligheten til informasjonen og leservennlighet er en viktig forutsetning for transparent bærekraftsrapportering, og derfor er dette et prioritert område. ESRS 1 legger opp til at rapporten følger en gitt struktur. Det åpnes imidlertid for at opplysningskrav innlemmes i bærekraftsrapporteringen ved henvisning til informasjon utenfor selve bærekraftsrapporten, så lenge dette tilfredsstiller kravene som angitt i standarden⁷. Et viktig kriterium⁸ for slik henvisning er at en ikke kan henvisne til andre steder som ikke er revidert med like høy sikkerhet som bærekraftsrapporteringen. En god og ryddig struktur vil være spesielt relevant når bærekraftsrapporten i likhet med den finansielle rapporten skal ESEF-merkes. Dette vil ikke være et krav for 2024-rapportene, men det anbefales å tilpasse seg et maskinlesbart format for å være klar for fremtidig digital merking av bærekraftsrapporteringen.

Selv om det ikke er trukket frem som et eget tema for årets tilsynsvirksomhet, legges det likevel vekt på at bærekraftsrapporteringen skal ha en kobling til den øvrige foretaksrapporteringen til selskapet. Finanstilsynet trekker frem i forbindelse med omfang og struktur på bærekraftsrapporten at det er konkrete

5 Avsluttende brev til begge selskaper er tilgjengelig på [Finanstilsynets hjemmeside](https://www.finanstilsynet.no/tilsyn/finansiell-rapportering/tilsynsrapporter-finansiell-rapportering/). <https://www.finanstilsynet.no/tilsyn/finansiell-rapportering/tilsynsrapporter-finansiell-rapportering/>

6 "Off to a good start: first application of ESRS by large issuers", tilgjengelig på [ESMAs hjemmeside](https://www.esma.europa.eu/press-news/esma-news/esma-news-2024-07-10-off-to-a-good-start-first-application-of-esrs-by-large-issuers)

7 ESRS 1, kapittel 9.1.

8 ESRS 1, kapittel 9.1 paragraf 120 (d).



opplysningskrav i ESRS som omhandler intern konsistens gjennom selskapets rapportering.

Opplysninger etter artikkel 8 i taksonomiforordningen

I likhet med i fjor⁹ vil Finanstilsynets prioriteringer omfatte rapportering etter Taksonomien artikkel 8. I Finanstilsynets tematiske syn for 2023¹⁰ påpeker de at det er mangler og svakheter i taksonomirapporteringen til selskapene, og det er derfor ikke uventet at dette vil være i fokus for tilsynsvirksomheten i år også. Viktige områder fra fjoråret gjentas som prioriterte områder også for dette årets rapportering. Det fremheves

at selskapene i sin rapportering må ha fokus på riktig bruk av taksonomitabellene, unngå dobbelttelling, skanning av aktiviteter mot alle miljømål, kvalitative opplysninger om etterlevelse av de tekniske screeningkriteriene og rapportering av CapEx-planer.

I motsetning til ESRS-ene er det ikke en vesentlighetsvurdering som bestemmer den informasjonen som skal rapporteres i henhold til EU-taksonomien. Selskapene skal rapportere på aktiviteter som er omfattet av taksonomien (eligibility), og forenelig med taksonomien (alignment) for de respektive økonomiske aktivitetene som er relevante for virksomheten. Fra 2024 rapporterer selskapene på alle seks miljømålene, noe som gjør at risikoen for dobbelttelling er enda mer aktuell. Det forventes imidlertid at selskapene fremhever det miljømålet som er viktigst for den aktuelle aktiviteten.

ESEF-rapportering

ESEF-rapportering har vært en del av prioriteringene hvert år etter at det trådte i kraft for 2021-årsrapportene, men har stort sett kun vært omtalt på et overordnet nivå. Finanstilsynets prioriteringer for 2024 er imidlertid langt mer spesifikke og tar utgangspunkt i vanlige feil i merkingen av balansen. For det første understrekes viktigheten av å velge riktig taksonomielement («tag»), og at det er det elementet med det smaleste innholdet, og som ligger tettest opp mot den aktuelle regnskapsposten, som skal benyttes. I forlengelsen av dette understrekes det at egne utvidelser («extension taxonomy elements») kun skal lages i tilfeller hvor det nærmeste taksonomielementet vil være misvisende, samt at slike egne utvidelser må forankres riktig i eksisterende taksonomielementer.

⁹ *Kontroll av den finansielle rapporteringa til noterte foretak i 2023*, tilgjengelig på [Finanstilsynets hjemmeside](#)

¹⁰ *Temarapport: Taksonomirapportering fra noterte, ikke-finansielle foretak*, tilgjengelig på [Finanstilsynets hjemmeside](#)

Finanstilsynet fremhever også viktigheten av konsistens og fullstendighet i merkingen av regnskapet. Det innebærer for eksempel at merkene brukt i notene må være konsistente med de merkene som er brukt på de tilhørende linjene i regnskapsoppstillingene, og at også opplysninger i fotnoter eller lignende må merkes. Avslutningsvis peker Finanstilsynet også på at merkene må ha riktig verdi, enhet og avrunding, og at selskaper må påse at beregningene som gjøres, er konsistente, blant annet ved at det ikke er brukt duplikater i merkingen, og at merkene summeres riktig.

Generelle forhold og påminnelser

Finanstilsynet har også trukket frem enkelte andre forhold, selv om disse ikke formelt inngår i de prioriterte områdene. Sammenhengen og konsistensen mellom regnskapet og bærekraftsrapporteringen er et sentralt tema nå som bærekraftsrapporteringen utvides kraftig. Dette har vært trukket frem som en del av tidligere års prioriteringer om klimarelatert risiko i regnskapet, men er i år kun en generell påminnelse. Like fullt er dette fortsatt et svært viktig tema, og kan være utfordrende siden det ikke nødvendigvis er de samme personene i selskapene som utarbeider de ulike dokumentene. Finanstilsynet gjentar blant annet et poeng fra tidligere år om at selskaper potensielt må forklare i regnskapet at forhold som er omtalt i bærekraftsrapporteringen, ikke har vesentlig effekt på regnskapet. Det vises også til en agendabeslutning fra IFRS Interpretations Committee fra april i år om hvorvidt uttalte utslippsmål gir opphav til en forpliktelse¹¹, og til IASBs hørings-

utkast om nye illustrerende eksempler til ulike IFRS-regnskapsstandarder om klimarelatert usikkerhet¹². To andre regnskapsmessige områder som trekkes frem utover samspillet mellom bærekraftsrapporteringen og regnskapet, er anvendelsen av IFRS 17 *Forsikringskontrakter* og regnskapsføring av utslippstillatelser.

Alternative resultatmål (APM-er) har også vært en fast post i prioriteringsdokumentene de siste årene. Her minner Finanstilsynet i år om at alle resultatmål, herunder de knyttet til kontantstrømmer eller netto gjeld, må avstemmes. IFRS 18 *General Presentation and Disclosures* (foreløpig ikke oversatt til norsk), som trer i kraft 1. januar 2027, vil introdusere krav om at en undergruppe med APM-er må tas inn i regnskapet, og vil være gjenstand for nye opplysningskrav og revisjon. Finanstilsynet oppfordrer derfor selskaper til å vurdere effekten av IFRS 18 på APM-er, og vurdere om det foreligger et behov for å justere rapporteringsprosesser og systemer for å sikre en god implementering av standarden.

Siden selskaper i årsrapporten for 2024 tar i bruk ESRS-ene ved utarbeidelsen av bærekraftsrapporteringen, har EU-kommisjonen publisert en FAQ for alle rapporterende selskaper som Finanstilsynet også oppfordrer selskapene til å se hen til i implementeringsarbeidet. Første året med rapportering antas imidlertid å bli krevende både for selskaper og revisor, men like fullt synes både nasjonale og internasjonale regulatoriske myndigheter å forvente at selskapene «...forholder seg til de krav som gjelder og at rapporteringen til enhver tid er slik den skal være»¹³. For at selskapene skal forstå hvilke krav som stilles til dem,

anbefaler Finanstilsynet å ha en god dialog med revisor, samt at de henviser til de veilederne som er utgitt av EFRAG og EU-kommisjonen. Nytt rapporteringsregime knyttet til bærekraftsrapportering har som mål å redusere grønnvaskingsrisikoen, og med de kravene som foreligger, forventes det at bærekraftsinformasjon vil være av en høyere kvalitet enn man har sett til nå. Finanstilsynet minner også om at revisjonsutvalget har en sentral rolle i å sikre kvaliteten av bærekraftsrapporteringen, og dette betinger at de innehar tilstrekkelig kompetanse til å utføre oppgaven.

Oppsummerende kommentarer

Også i år sammenfaller Finanstilsynets prioriteringer fullt ut med ESMA's prioriteringer. På regnskapssiden er det interessant at klimarelaterte forhold ikke lenger er et separat prioritert område, særlig siden ESRS-er trer i kraft for mange selskaper i 2024, men Finanstilsynet mener trolig at budskapet om at klima i regnskapet er viktig, nå er sendt og ikke trenger å gjentas. Bærekraftsrapporteringen får som forventet økt fokus fra Finanstilsynet i år, og gir viktige påminnelser til foretakene for å sikre god kvalitet i rapporteringen. På ESEF-siden er det også nyttig at de prioriterte områdene er mer spesifikke enn de tidligere har vært.

11 *Climate-related Commitments (IAS 37 Provisions, Contingent Liabilities and Contingent Assets)* fra mars 2024, tilgjengelig på [IFRS-stiftelsens nettsider](https://www.ifrs.org/news-and-events/nettsider): <https://www.ifrs.org/news-and-events/updates/ifric/2024/ifric-update-march-2024/#5>

12 *Exposure Draft: Climate-related and Other Uncertainties in the Financial Statements*, tilgjengelig på [IFRS-stiftelsens nettsider](https://www.ifrs.org/content/dam/ifrs/project/climate-related-other-uncertainties-fs/iasb-ed-2024-6-climate-uncertainties-fs.pdf): <https://www.ifrs.org/content/dam/ifrs/project/climate-related-other-uncertainties-fs/iasb-ed-2024-6-climate-uncertainties-fs.pdf>

13 *Foredrag for Bærekraftsakademiet*, tilgjengelig på [Finanstilsynets hjemmeside](https://www.forsikringsvesenheten.no/finanstilsynets-hjemmeside).